

TALOUSNEUVOSTO

1.12.2021

Kokousmuistio 5/2021

Aika 1.12.2021 klo 10.00–11.30

Paikka Etäkokous (Teams)

Läsnä Marin Sanna, puheenjohtaja
Saarikko Annika, varapuheenjohtaja
Andersson Li
Eloranta Jarkko
Fjäder Sture
Haatainen Tuula
Henriksson Anna-Maja
Häkämies Jyri
Kari Emma
Marttila Juha
Palola Antti
Pentikäinen Mikael
Rehn Olli
Romakkaniemi Juho
Sarkkinen Hanna
Skinnari Ville
Tuppurainen Tytti
Aalto Tuuli-Maaria (at.)
Finér Lauri (at.)
Majanen Juha (at.)
Sinko Pekka (s.)

1 Kokouksen avaus

Pääministeri avasi kokouksen klo 10.00 ja totesi kokouksen aiheena olevan ”EU:n ilmastopaketti” eli komission ehdotus toimenpiteistä, joilla kasvihuonekaasujen nettopäästöjä vähennetään EU:ssa vuoteen 2030 mennessä vähintään 55 prosentilla. Aiheesta alustaa Suomen Coreper 1 -edustaja, pysyvän edustajan sijainen Tuuli-Maaria Aalto ulkoministeriöstä. Alustuksen jälkeen kuullaan EK:n, SAK:n ja MTK:n valmistellut kommenttipuheenvuorot.

2 EU:n ilmastopaketti

Tuuli-Maaria Aalto tarkasteli esityksessään Glasgown ilmastokokouksen antia valmiuspaketin näkökulmasta, Suomen kantoja valmiuspaketin ehdotuksiin sekä alustavia arvioita neuvotteluiden etenemisestä. Glasgown kokouksessa sovittiin askelmerkit osapuolten

päästövähennyssitoumusten päivittämiselle ja seurannalle. EU:n 55 prosentin päästövähennysskirjaus on linjassa Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoitteen kanssa ja Glasgow'n tulos osaltaan tukee tätä tavoitetta.

Suomi kuuluu EU:n ilmastokunnianhimoisten maiden joukkoon ja pitää kokonaiskunnianhimon säilyttämistä ilmastopakettien osalta keskeisenä. Päästöjen vähentäminen on ensisijainen keino ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Päästökaupan päästövähennysten roolia tulisi kasvattaa suhteessa taakanjakosektoriin. Kansallisista erityisoloista talvimerenkulun erityispiirteet on tärkeä huomioida meriliikenteen päästökaupassa. Ilmastopaketin sisältyvään ilmastososiaalirahastoa koskevaan ehdotukseen Suomi suhtautuu erittäin kriittisesti.

Ilmastopaketti on erittäin laaja ja horisontaalinen. Samalla aikapaine neuvotteluiden eteenpäin viemiseksi on kova. Paketin eri osien välillä on keskinäiskytköksiä, joista tarvitaan lisää vaikutusarvioita. Neuvotteluissa erityisesti päästökauppa ja sen laajennus sekä ilmastososiaalirahasto ovat nousemassa keskeisiksi aiheiksi.

Jyri Häkämies totesi suomalaisen elinkeinoelämän tukevan laajasti kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat investoinnit korostavat markkinalähtöisyyttä ja teknologianeutraalisuutta. Sääntelyssä pitää välttää liiallista yksityiskohtiin puuttumista. Hiilivuodon torjuminen edellyttää päästöoikeuksien ilmaisjaon jatkamista. Suomen kilpailukykyyn kannalta sekä meri- että lentoliikenteen ratkaisut ovat tärkeitä ja niihin tulisi löytää tukea kumppanimailta. Hiilitullien osalta tulisi etsiä ratkaisuja, joilla niiden negatiivinen vaikutus viennin kilpailukykyyn saataisiin minimoitua.

Jarkko Eloranta totesi myös SAK:n näkevän kunnianhimoisen ilmastopolitiikan mahdollisuutena suomalaiselle elinkeinoelämälle. Samalla on tärkeää seurata ja arvioida ilmastopolitiikan vaikutuksia työntekijöiden asemaan. Tässä suhteessa korostuu oikeudenmukaisuus, mahdollisuudet uudelleen kouluttautumiseen sekä muutosturva. Tämä näkökulma ei ole kovin vahvasti integroitunut komission esityksiin. Työllisyysvaikutusten arviointia tulisi vahvistaa sekä hiilirajaa että päästökauppaa koskevien ehdotusten osalta, ja päästökaupan tuottoja tulisi ohjata osaamisen päivittämiseen. Suoran sosiaaliturvan maksamista EU:n toimesta SAK ei pidä perusteltuna.

Juha Marttila totesi MTK:n suhtautuvan positiivisesti päästökaupan roolin vahvistamiseen EU:n ilmastopolitiikassa. Jokaisen jäsenmaan tulisi kuitenkin kantaa oma vastuunsa, eikä teknologianeutraalisuudesta saisi tinkiä. Päästöjen alentamisen on oltava etusijalla ja nielujen osalta on otettava huomioon myös biodiversiteetin säilyttäminen. Laajemman AFOLU-sektorin muodostaminen on sinänsä kannatettavaa. Metsäisten maiden on kuitenkin syytä pitää puolensa ja varjella etujaan tässä. Uusiutuvan energian pakettia ei pitäisi avata, kun edellistikään ei vielä ole otettu kunnolla käyttöön.

3 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia kysymyksiä ja näkökulmia:

- Suomen vahva asema ilmastopolitiikan edelläkävijänä antaa sille selkänjojaa ja oikeutuksen myös valvoa omia kansallisia etujaan ja vastustaa ongelmalliseksi

arvioituja ehdotuksia kuten sosiaalirahastoa. Kannat on kuitenkin voitava perustella selkein asiaperustein.

- Ennakolliset ja riittävän hyvissä ajoin annetut kannat ovat tärkeä ja historiassa tehokkaaksi osoittautunut keino vaikuttaa EU:n päätöksentekoon.
- Ilmastopaketti on EU:lle suuri mahdollisuus, mutta sen onnistuminen on lopulta kiinni oikeanlaisesta toimeenpanosta.
- Ilmastopaketti sisältää monia päällekkäisyyksiä, joiden vaikutuksia ei ole vielä kovin tarkasti arvioitu. Päästöjen ohella on otettava huomioon myös vaikutukset mm. kilpailukykyyn, työllisyyteen ja julkiseen talouteen.
- Suomella on hyvät edellytykset menestyä ilmastopaketin viitoittamalla tiellä joutuessa mm. elinkeinoelämän hyvästä valmiudesta ja osaavasta työvoimasta. Teollisuuden tiekarttahankkeisiin ei kuitenkaan ole riittävästi otettu mukaan työntekijäpuolen näkemyksiä. Tiekarttoista olisi myös tärkeää saada seurantatietoa, jotta niitä voitaisiin esitellä kansainvälisesti.
- Työllisyysvaikutusten arviointi on tärkeää ja tavoitteena tulisi olla, ettei kukaan menetä työtään ilmastopaketin seurauksena. Uudelleen kouluttautumisen rahoitusta ei voi jättää yksin työntekijöiden vastuulle.
- Vaikka sosiaalirahastoa ei voida hyväksyä ehdotetussa muodossa, tarvitaan joi-tain kompensatoratkaisuja, jotta kunnianhimoinen päästökauppa voi edetä.
- Vaikka Suomi suhtautuu perustelluista syistä kriittisesti sosiaalirahastoon, Suomen kannalta olisi edullista kohdentaa päästökaupan tuloja EU:n yhteisiin varoihin.
- Sosiaalirahaston sijasta päästökaupan tuottoja olisi perusteltua ohjata innovaati-
orahastoon.
- Meriliikenteen suuremmat kustannukset ja päästöt liittyvät Suomessa sekä pi-
dempiin etäisyyksiin että jään aiheuttamaan haittaan ja tehontarpeeseen.
- Hiilirajalla on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia mm. sähkön ja lannoittei-
den tuontiin Venäjältä.

4 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti alustajaa ja jäseniä hyvästä keskustelusta ja toivotti kaikille rauhalista joulun aikaa. Talousneuvoston seuraava kokous pidetään keskiviikkona 26.1.2022 klo 10.00. Aihe vahvistetaan myöhemmin. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.30.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri